

Rámeček 2: Definice „učitele“

Učitel je definován jako osoba, jejíž profesní aktivity zahrnují předávání znalostí, postojů a dovedností žákům v určitém vzdělávacím programu. V této definici nezáleží na kvalifikaci, kterou učitel má, ani na způsobu předávání znalostí, ale odvíjí se od tří charakteristik:

- *aktivita* – vyloučeny jsou osoby, mezi jejichž pracovní úkoly nepatří aktivní výuka žáků, ale zahrnuje učitele, kteří nejsou dočasně v práci, například kvůli nemoci, zranění, mateřské či rodičovské dovolené, kvůli prázdninám či dovolené;
- *profese* – vyloučeny jsou osoby, které pracují ve vzdělávacích institucích pouze příležitostně či na dobrovolné bázi;
- *vzdělávací program* – vyloučeny jsou osoby, které poskytují jiné služby, než je formální výuka žáků (např. supervizoři, organizátoři činností).

Vyučujícím personálem je myšlen odborný personál, který je přímo zapojen do výuky žáků, včetně třídních učitelů, učitelů pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a učitelů, kteří pracují se žáky jako s celou třídou fyzicky přítomnou v jedné místnosti nebo v malých skupinách v rezervní třídě, a učitelů, kteří poskytují žákovi individuální výuku, ať již uvnitř, či vně klasické třídy.

Mezi vyučující personál jsou také započítáváni vedoucí výuky v určité oblasti, mezi jejichž povinnosti patří i samotná výuka, není zde však zahrnut neodborný personál, jehož úkolem je poskytovat podporu učitelům při výuce žáků, jako jsou asistenti pedagoga či jiný školní personál s neúplnou odborností.

Mezi učitele obecně neřadíme ani ředitele škol, zástupce ředitelů či jiné osoby na administrativní (manažerské) pozici, kteří nemají povinnost poskytovat výuku žákům ve vzdělávací instituci, ani učitele, mezi jejichž pracovní povinnosti výuka žáků ve vzdělávací instituci nepatří.

V rámci duálního systému vzdělávání zaměřeného na přípravu pro výkon povolání jsou do definice zahrnuti učitelé, kteří poskytují „školní složku“ učňovské přípravy. Školitelé, kteří v tomto duálním systému poskytují „podnikovou složku“, jsou z definice naopak vyloučeni.

Učitelé pracující na plný a částečný úvazek

Zařazování vyučujícího personálu do kategorií vyučujících „na plný úvazek“ a „na částečný úvazek“ se zakládá na pojetí pracovního času. Stanovení plného pracovního úvazku obvykle odpovídá „zákonem stanovené pracovní době“ nebo „zvykem či zákonem stanovené pracovní době“ (oproti skutečnému či celkovému času věnovanému práci či skutečnému času věnovanému výuce). Práce na částečný úvazek se týká jedinců, kteří byli zaměstnáni na dobu kratší, než je zákonem stanovený počet hodin pro zaměstnance na plný úvazek.

Učitel, který je po celou dobu školního roku zaměstnán na minimálně 90 % času odpovídajícího normálnímu či zákonem stanovenému počtu hodin pro zaměstnání učitele na plný úvazek, je zařazen do kategorie učitelů pracujících na plný úvazek. Učitel, který je po celou dobu školního roku zaměstnán na méně než 90 % normálního či zákonem stanoveného počtu hodin určeného pro zaměstnání učitele na plný úvazek, je zařazen do kategorie učitelů pracujících na částečný úvazek.

Zdroj: Adaptováno z rámečku 2.1 v OECD (2005), *Teachers Matter: Attracting, Developing and Retaining Effective Teachers*, OECD, Paris, p. XX.